

Förskolan **film**mar - i Umeå

TEXT: KLAS VIKLUND

I Umeå vill Kulturcentrum för barn och unga vara en resurs för förskolans film- och mediearbete. Med stor framgång har kulturpedagogerna Tomas Eklund och Eleonor Fernerud genomfört workshops med foto och film tillsammans med förskolans barn och pedagoger.

Kulturcentrum för Barn och unga drivs i samverkan mellan Kulturförvaltningen och För- och grundskoleförvaltningen i Umeå. Här ryms teaterverksamhet, skapande verkstäder, kulturpedagogiska projekt och utbildning för pedagoger.

- Vi på Kulturcentrum vill arbeta för att stärka barnens rätt i samhället genom att synliggöra och skapa en förundran hos pedagoger och andra vuxna om vad barn kan, vill och gör, säger Eleonor Fernerud.

Förskolan har alltid varit en viktig målgrupp för Kulturcentrum,

men det är först på senare år som Kulturcentrum utmanat förskolan med projekt kring foto och film. Bakgrunden var att några kulturpedagoger, bland dem Tomas Eklund och Eleonor Fernerud, hösten 2007 deltog i en 5 poängskurs, kallad "Rörlig bild och lärande", som Umeå kommun köpt in som en uppdragsutbildning av Dramatiska institutet.

Som handledare på kursen medverkade Jonas Lindqvist från MediaCenter i Västerbottens län. Han var den som presenterade idén om att arbeta med foto och film i förskolan. MediaCenter i Västerbottens län tillhandahöll utrustning och teknisk support och kulturpedagogerna svarade för det pedagogiska arbetet.

Det första projektet, "Förskolan fotograferar", hade ett ganska enkelt upplägg där grupper av förskolebarn, cirka tio till femton stycken, erhöll en kort introduktion av digitalkameran varefter de fick gå ut och fotografera fritt.

Tomas Eklund

Eleonor Fernerud

Efter ungefär en timmas fotograferande återsamlades barnen och fick då i uppgift att välja ut ett antal foton. Varje barn fick sedan kommentera sina foton. Barnens kommentarer spelades in och ställdes samman till ett bildspel bestående av bilder och barnröster. Bildspelen visades i Stadsbibliotekets satorum under en vecka dit de medverkande barnen bjöds in.

Hösten 2008 tog Kulturcentrum ett steg vidare och lanserade projektet "Förskolan filmar". Efter en kort teknisk introduktion delades barnen in i par som fick dela på en digitalkamera och använda kamerans filmfunktion. Barnen fick i uppdrag att gå ut och dokumentera sin närmiljö.

En av de första uppgifterna blev att dokumentera relationen till Rådhusorget i Umeå. Pedagogerna från Kulturcentrum ställde samman materialet och bjöd in barnen att reflektera kring vad de producerat. Hur reagerade barnen då de såg det material som de fångat med filmkameran?

- Vår tolkning är att barnen kände en stolthet över vad de gjort, att deras arbete togs på så stort allvar från så många håll, från föräldrar, pedagoger, media och kompisar, berättar Tomas Eklund. Detta resulterade i ett ökat självförtroende och en ökad självkänsla hos barnen.

- De lärde sig snabbt att använda digitalkameran och kunde ganska snabbt formulera hur de tänkt och gjort när det gälldeameratekniken, säger Eleonor Fernerud. Flera av barnen kommenterade själva sitt arbete genom att säga "Om jag rör kameran blir det suddigt, om jag går för nära blir det vitt".

- Foto och filmprojekten har bidragit till att synliggöra barns tankar och idéer om sin omvärld. Genom filmen blir plötsligt omvärlden mycket tydlig, främst den miljö som vi omger oss med. Vad säger den miljön oss? Har barnen tillgång till den miljön utifrån deras behov och önsningar eller utifrån vems behov är miljön utformad? förklarar Tomas Eklund.

När barnen ger sig ut med kameror på Rådhusorget är det till

en början alla duvorna som väcker deras intresse, innan de finner en stor grushög som de förvandlar till en lekplats. Ett av barnen önskar att det ska finnas mer grushögar på torget.

- Det har varit viktigt att också erbjuda de barn som inte genom sin hemmiljö kommer i kontakt med kamera och filmkamera en möjlighet att lära sig använda den typen av teknik, säger Eleonor Fernerud.

Trots att tekniken är så enkel och utrustningen så tillgänglig har Tomas Eklund och Eleonor Fernerud konstaterat att många av förskolebarnen aldrig själva fotograferat - och inget barn de mött har själv hållit i en filmkamera. Många av föräldrarna blev så imponerade över barnens fotografier att de övervägde att köpa en digitalkamera som även barnen fick använda.

Syftet med Kulturcentrums satsning har varit att möjliggöra för barn att själva utforska sin omvärld med hjälp av digital teknik. Det har varit viktigt att barnen fått presentera sitt perspektiv på omvärlden. Men framför allt har det varit ett sätt att möta det uppdrag som finns i läroplanen för förskolan (Lpfö 98):

"Att skapa och kommunicera med hjälp av olika uttrycksformer såsom bild, sång och musik, drama, rytmik, dans och rörelse liksom med hjälp av tal- och skriftspråk, utgör både innehåll och metod i förskolans strävan att främja barns utveckling och lärande. Detta inbegriper också att forma, konstruera och nyttja material och teknik. Multimedia och informationsteknik kan i förskolan användas såväl i skapande processer som i tillämpning."

Hittills har fyra förskolor i Umeå deltagit i Kulturcentrums foto- och filmprojekt. Under våren 2009 finns ytterligare fyra förskolor inbokade. Intresset för film i förskolan växer.

Kulturpedagogerna Tomas Eklund och Eleonor Fernerud har fram till nu fungerat som externa resurspersoner som kommit in och handlett förskolebarnen. Förskolans pedagoger har hittills

inte varit involverade i handledningen av barnen. Men fortsättningsvis kommer förmodligen frågan om fortbildning av förskolepersonal inom foto och film bli allt mer aktuell.

- Vår tanke har varit att förskolans pedagoger själva deltar i ett lärande när de tar del av vår process med barnen, säger Eleonor Fernerud. De har haft möjlighet att se "sina" barn med andra ögon när barnen kunnat visa hur de snabbt erövrar kunskap i att fotografera och filma. När pedagogerna tar del av slutresultatet blir de inspirerade, förundrade och nyfikna på att jobba vidare själva med digital teknik.

Projekten med foto och film i förskolan har fått mycket positivt respons i de utvärderingar som gjorts med förskolans pedagoger

som varit mycket entusiastiska till både upplägget och resultatet. Filmarbetet har väckt mersmak hos de förskolor som deltagit i projektet och idag har MediaCenter i Västerbottens län tio digitala kameror reserverade för förskolornas mediearbete. Tomas Eklund och Eleonor Fernerud arbetar på att utforma en enkät för de barn som deltagit - för att fortsättningsvis också kunna beakta de ungas synpunkter.

Vill du veta mer eller ta kontakt så börja med att gå in på Kulturcentrums webbplats:

<http://www.umea.se/kulturfritid/barnkultur/kulturcentrumfor-barnochunga.4.bbd1b101a585d7048000132385.html>

